

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Методичні рекомендації
до організації та планування самостійної роботи для здобувачів вищої освіти
другого (магістерського) рівня денної та заочної форм здобуття освіти
за спеціальністю ДЗ «Менеджмент» освітньо-професійної програми
«Управління лікувально-профілактичними закладами»

Електронний ресурс

Харків - 2026

Рецензенти:

Влада Маркова – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, методики та менеджменту освіти Навчально-наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

Наталя Гончарова – доктор медичних наук, професор, професор кафедри хірургії № 2 Харківського національного медичного університету.

*Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
(протокол № 6 від 27 березня 2026 року)*

Правові засади діяльності у сфері охорони здоров'я : методичні рекомендації до організації та планування самостійної роботи для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня денної та заочної форм здобуття освіти за спеціальністю D3 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Управління лікувально-профілактичними закладами» [Електронний ресурс] / уклад. О. П. Варич, Д. В. Коваленко. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2026. – (PDF 74 с.)

Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни «Правові засади діяльності у сфері охорони здоров'я» спрямовані на підвищення ефективності самостійного опрацювання здобувачами освіти основних тем курсу шляхом виконання індивідуальних завдань, направлених на удосконалення навичок самоорганізації навчальної діяльності, роботи з рекомендованою літературою, формування портфоліо, виконання контрольних робіт, що покращить рівень засвоєння основ правових знань у галузі медицини.

Метою самостійної роботи є вдосконалення практичних умінь та навичок, відображених у програмних результатах навчання, передбачених відповідною освітньо-професійною програмою. Видання призначене для здобувачів освіти за спеціальністю D3 «Менеджмент» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

УДК 34::61](477)(075.8)

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2026

© Варич О. П., Коваленко Д. В., уклад., 2026

ЗМІСТ

Вступ	4
Програма навчальної дисципліни.....	5
Розділ 1. Методичні рекомендації.....	6
Розділ 2. Практична частина.....	17
Тема 1. Поняття і система медичного права	17
Тема 2. Юридична регламентація медичної діяльності в Україні	21
Тема 3. Інформована згода на медичне втручання	26
Тема 4. Захист прав пацієнтів	31
Тема 5. Лікарська таємниця	36
Тема 6. Правові основи організації охорони здоров'я в Україні.	41
Тема 7. Медична допомога та медичне обслуговування	46
Тема 8. Договір про надання медичних послуг	51
Розділ 3. Методика виконання та завдання до контрольних робіт для студентів денної та заочної форми навчання.....	57
Додаток А.....	60
Додаток Б.....	61
Додаток В.....	70
ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА.....	72

ВСТУП

Система охорони здоров'я функціонує в умовах постійних трансформацій, зумовлених розвитком медичних технологій, оновленням законодавства, зростанням вимог до якості медичних послуг та підвищенням ролі пацієнта як активного учасника лікувального процесу. У цих умовах правова грамотність фахівців охорони здоров'я стає не просто професійною перевагою, а необхідною складовою їхньої відповідальної та етичної діяльності.

Курс «Правові засади діяльності в сфері охорони здоров'я» спрямований на формування у студентів системного розуміння правових норм, що регулюють медичну практику, взаємодію між медичними працівниками та пацієнтами, організацію роботи закладів охорони здоров'я, а також механізми захисту прав і професійної відповідальності.

Самостійна робота є ключовим елементом опанування цього курсу. Вона дозволяє студентам поглиблювати знання, аналізувати нормативно-правові акти, розвивати навички правового мислення, критичного аналізу та застосування правових норм у практичних ситуаціях. Запропоновані методичні рекомендації покликані допомогти студентам ефективно організувати власну навчальну діяльність, орієнтуватися в структурі курсу, опрацьовувати джерела та виконувати завдання, спрямовані на формування компетентностей, закладених в освітньо-професійній програмі.

Ці рекомендації створені для того, щоб підтримати студентів у процесі самостійного навчання, сприяти їхній академічній автономії та забезпечити якісне засвоєння правових основ діяльності у сфері охорони здоров'я — галузі, де кожне рішення має вагомі наслідки для життя, здоров'я та гідності людини.

Кредитно-трансферна система у вищій освіті передбачає, що на вивчення освітнього компоненту виділяється певна кількість кредитів. На опанування освітнього компоненту «Правові засади діяльності в сфері охорони здоров'я» виділяється 3 кредита. На самостійну роботу студенті виділяється 58 годин для студентів денної форми навчання та 82 години для студентів заочної форми навчання.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Загальні положення

Тема 1. Поняття і система медичного права

Предмет і методи медичного права. Медичні правовідносини: поняття, види, склад. Система і джерела медичного права. Медичне право як навчальна дисципліна і галузь науки. Рівні соціального регулювання медичної діяльності. Роль і значення лікарської етики і деонтології у загальній структурі соціального регулювання медичної діяльності. Біоетика як комплексна наука, що займається питаннями медицини в рамках захисту прав людини.

Тема 2. Юридична регламентація медичної діяльності в Україні

Історико/правовий огляд нормативного регулювання охорони здоров'я. Законодавство України про охорону здоров'я: сучасний стан і перспективи розвитку. Загальна структура і класифікація прав людини у сфері охорони здоров'я. Права людини й окремих груп населення у сфері охорони здоров'я.

Тема 3. Інформована згода на медичне втручання

Загальні організаційно-правові питання інформованої згоди. Критерії правомірності інформованої згоди. Форми вираження інформованої згоди.

Тема 4 Захист прав пацієнтів

Юридичний конфлікт як підстава для захисту прав пацієнтів. Досудовий рівень захисту прав пацієнтів. Судовий спосіб захисту прав пацієнтів .

Тема 5. Лікарська таємниця

Поняття і медико/правове значення лікарської таємниці. Нормативно-правове регулювання інституту збереження лікарської таємниці. Суб'єкти збереження та об'єкт лікарської таємниці. Правомірність розголошення лікарської таємниці.

Тема 6. Правові основи організації охорони здоров'я в Україні

Управління у сфері охорони здоров'я. Види лікувально/профілактичної допомоги населенню. Основні напрями удосконалення організації охорони здоров'я. Державний контроль і нагляд у сфері охорони здоров'я.

Розділ 2. Особлива частина

Тема 7. Медична допомога та медичне обслуговування

Правова природа медичної допомоги і медичної послуги. Поняття медичного обслуговування. Підстави зобов'язань з надання медичної допомоги. Забезпечення загальнодоступності медичної допомоги. Види медичної допомоги. Правове забезпечення вакцинації населення. Право на зайняття народною медициною (цілительством).

Тема 8. Договір про надання медичних послуг

Класифікація договорів у сфері медицини. Поняття договору про надання медичних послуг. Юридична природа, особливості виконання зобов'язань з договору про надання медичних послуг. Види договорів про надання медичних послуг. Набрання чинності і порядок укладення договору про надання медичних послуг. Елементи договору про надання медичних послуг. Цивільно-правова відповідальність за неналежне виконання договору про надання медичних послуг.

РОЗДІЛ 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

В рамках освітнього компоненту передбачається використання наступних форм організації та виконання самостійної роботи

Форми організації самостійної роботи	Форми виконання самостійної роботи
<i>Опрацювання навчального матеріалу</i>	Робота з обов'язковою та додатковою літературою
	Підготовка до виконання усних вправ
	Підготовка до виконання письмових вправ
<i>Виконання індивідуальних завдань</i>	Виконання завдань, направлених на покращення навичок самоорганізації навчальної діяльності
	Анотація додаткової літератури
	Виконання завдань, направлених на покращення навичок роботи з законодавчими базами
<i>Виконання контрольної роботи</i>	Виконання завдань до контрольної роботи згідно обраного варіанту
<i>Формування портфоліо як форма контролю за самостійною роботою</i>	Формування електронної теки в рамках кожної теми, в якій розміщені всі опрацьовані навчальні матеріали
	Формування електронної теки в рамках кожної теми, в якій розміщені всі опрацьовані нормативно-правові акти

	Систематизація власних доробків та індивідуальних завдань в електронній формі за темами

ОПРАЦЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

- Робота з обов'язковою та додатковою літературою, конспектом лекцій або презентацією за темою.

Студенти самостійно ознайомлюються з науковими джерелами, книжками, статтями, нормативно- правовими актами та інтернет-ресурсами. Під час цього процесу вони створюють конспекти, виділяють основні поняття та узагальнюють інформацію, що в подальшому використовується для кращого засвоєння матеріалу. Опрацювання навчального матеріалу розвиває критичне мислення та аналітичні здібності, формує навички роботи з інформацією: виділення суттєвих даних, узагальнення та структурування знань. Також сприяє розвитку самодисципліни, оскільки студент планує власний навчальний процес.

Список рекомендованої літератури та нормативно-правових актів надано в рамках кожної теми.

- Підготовка до виконання усних вправ.

Однією із форм роботи на практичних заняттях є демонстрація усних навичок володіння матеріалом. Демонстрація усних навичок володіння матеріалом є важливою формою роботи, яка має низку позитивних наслідків для студентів. Серед них можна виділити такі аспекти:

Поглиблення розуміння матеріалу. Коли студент пояснює і дискутує тему вголос, він не лише відтворює запам'ятовані факти, а й усвідомлено структурує матеріал, надаючи йому логічну послідовність. Це сприяє кращому засвоєнню інформації та закріпленню вивченого.

Розвиток комунікативних навичок. Уміння чітко і аргументовано висловлювати свої думки є надзвичайно важливим як у навчальному процесі, так і в майбутній професійній діяльності. Усні презентації допомагають студентам

навчитися адаптувати мову до аудиторії, розвивати навички активного слухання та давати конструктивний зворотний зв'язок.

Зміцнення критичного мислення та аналітичних здібностей. Під час демонстрації матеріалу студент часто стикається з питаннями або контраргументами, що стимулює його логічно мислити, аналізувати інформацію з різних кутів і робити висновки на ходу. Такий процес змушує його критично переосмислювати власні знання та ідеї.

Підвищення самооцінки та формування впевненості. Постійна практика публічних виступів дозволяє подолати страх виступів перед аудиторією, стимулює розвиток особистісної впевненості і допомагає сприймати критику як стимул для самовдосконалення.

Можливість отримання зворотного зв'язку. Демонстрація усних навичок дозволяє викладачам та одногрупникам надати конструктивні коментарі, що сприяють корекції помилок і уточненню понять. Такий зворотний зв'язок є важливим компонентом безперервного навчання.

Таким чином, така форма роботи не лише перевіряє рівень володіння матеріалом, але й сприяє розвитку широкого спектру навичок, від аналітичного мислення до комунікативної майстерності. Ці вміння мають важливе значення для успішної академічної та професійної кар'єри.

Демонстрація усних навичок володіння матеріалом здійснюється через:

- участь в експрес опитуванні за ключовими питаннями теми;
- виступи з доповідями;
- демонстрацію презентацій.

Самостійна робота студентів у процесі формування усних навичок володіння матеріалом передбачає самоперевірку студентами знань за запропонованими питаннями (див. питання для обговорення в рамках кожної теми), обрання теми усного виступу чи презентації (див. теми в практичній частині) та їх підготовка.

Підготовка усного виступу чи презентації потребує від студентів виконання певних правил, а саме:

- попереднього аналізу запропонованих тем;
- знайомства із рекомендованою літературою за обраною темою;
- аналізу нормативно-правових актів, в яких врегульовано основні питання обраної теми;
- складання плану усної доповіді чи презентації;
- підготовки тексту доповіді;
- формування слайдів у форматі Power Point;
- усунення розбіжностей між положеннями теоретичних навчально-наукових джерел та нормативно-правових актів;
- самостійного попереднього переказу складеного тексту з метою формування навичок вільного відтворення опрацьованого матеріалу в межах відведеного викладачем часу (не більше 3 – 5 хвилин).

Оцінювання усного виступу чи презентації здійснюється викладачем під час публічного виступу на практичному занятті. За наявності поважних причин, які призвели до відсутності студента на практичному занятті, представлення вказаного завдання може відбуватися під час демонстрації студентом викладачеві портфолію в електронній формі в рамках проведення консультації.

• Підготовка до виконання письмових вправ. Одним із елементів поточного контролю є виконання письмових практичних завдань на практичних заняттях. *Вказана робота передбачає такі форми виконання завдань:*

- робота з контекстними таблицями;
- виконання письмових вправ, розроблених з урахуванням таксономії навчальних завдань за Б. Блумом;
- вирішення правових проблемних ситуацій.

Вказана форма самостійної роботи носить абсолютно автономний характер, так як не передбачає прямої форми контролю. Рівень підготовки до виконання письмових вправ студенти демонструють безпосередньо під час фактичного їх виконання. Відповідно, бали студенти отримують за успішне проходження такої форми поточного контролю, як робота з таблицями,

виконання практичних завдань під час практичних занять. Опосередкований контроль за зазначеною формою самостійної роботи передбачає перевірку викладачем виконаних завдань.

Можливі форми самостійної роботи в рамках зазначеного блоку – це попереднє знайомство із конкретними завданнями, які відображені в бланках завдань до практичних занять; перевірка достатності теоретичних знань для подальшої їх трансформації в практичні навички; детальний аналіз відповідних розділів загальних та спеціальних законів в рамках заданої теми практичного заняття; попередній аналіз правових ситуацій та визначення основних статей конкретних нормативно-правових актів, які необхідно використати для правильного вирішення запропонованої правової проблеми.

ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

- Виконання завдань, направлених на покращення навичок самоорганізації навчальної діяльності.
- Анотація навчальної літератури.
- Виконання завдань, направлених на покращення навичок роботи з законодавчими базами.

Вказана форма самостійної роботи передбачає виконання студентами контрольних завдань індивідуально поза аудиторією. В рамках кожної теми розробляється декілька груп вправ, направлених на удосконалення таких програмних результатів навчання як здатність до самоосвіти, здатність до аналізу та синтезу. Ця форма роботи передбачає проходження процедури оцінювання. Загальна кількість балів, які студент отримує за вказаною формою роботи – 15 балів. Вид поточного контролю – оцінювання викладачем електронної форми портфоліо, де в рамках конкретних тем студент демонструє всі свої напрацювання, за вказаним розділом також.

- Виконання завдань, направлених на покращення навичок самоорганізації навчальної діяльності.

Суть завдань, направлених на покращення навичок самоорганізації навчальної діяльності полягає в удосконаленні навичок роботи з навчальною літературою; поглибленні умінь працювати зі структурою тексту: виділяти елементи, які несуть основне смислове навантаження, знаходити ключові поняття, судження, умовиводи; оволодінні різними видами конспектування; підвищенні самодисципліни при опануванні тем курсу через удосконалення навичок системного підходу до оформлення результатів роботи з навчальною та науковою літературою.

Студенту необхідно буде додатково працювати з рекомендованими джерелами та демонструвати викладачеві результати такої роботи. Завдання формуються до кожної теми окремо на базі основної та додаткової літератури.

- Анотація додаткової літератури.

Вказана форма робота передбачає індивідуальний творчий характер і має відповідати вимогам академічної доброчесності. Крім того, студенти мають продемонструвати сформованість навичок роботи зі структурами тексту, здатність виділяти головні елементи опрацьованого джерела.

Для виконання цього завдання студентам пропонується використовувати такий тип анотації як **реферативна**. Особливість цієї форми анотації полягає у тому, що вона у стислій формі за допомогою індикативних та інформативних методів скорочення інформації передає зміст анотованого джерела.

Крім творчого характеру, анотація також повинна відповідати певним вимогам. По суті, **анотація** – це скорочена версія навчального, наукового чи навчально-наукового тексту, основна мета якої заохотити можливого читача опрацювати твір в цілому. У нашому випадку додається ще й такий елемент, як можливість відтворити на підставі анотації весь твір.

Основні вимоги до анотації:

1. **Обсяг:** зазвичай — **500–1000 знаків** (0,5–1 сторінка тексту).
2. **Структура анотація повинна включати наступні елементи:**

Призначення: кому адресована література (студентам, викладачам, магістрам, практикам); рівень освіти (бакалаврат, магістратура, післядипломна тощо).

Тематика і зміст: коротко про тематику та розділи; які основні поняття чи напрями охоплено.

Особливості: інноваційність, наявність практичних завдань, авторські методики, відповідність стандартам ЗВО чи профстандартам.

Навчальна цінність: як допомагає досягти навчальних результатів; зв'язок із компетентностями (якщо застосовується).

3. Мова і стиль: науково-інформаційний стиль (чіткий, логічний, без емоцій); без розлогих фраз, оціночних суджень і повторів; використання термінології фаху.

Зразок фраз для анотації:

- "У посібнику розглянуто основні підходи до..."
- "Матеріал структуровано відповідно до навчальної програми..."
- "Рекомендовано для студентів спеціальностей..."
- "Містить тестові завдання, кейси та практичні рекомендації..."

Анотація зберігається у відповідній темі портфоліо і таким чином, представляється для оцінювання викладачеві.

- Виконання завдань, направлених на удосконалення навичок роботи із законодавчими базами.

В рамках вказаного блоку самостійної роботи передбачається пошук та збереження текстів нормативно-правових актів, а також виконання завдань, за допомогою яких студенти мають можливість удосконалити навички з класифікації нормативно-правових актів в залежності від юридичної сили.

Робота з нормативно-правовими актами дає студентам можливість зрозуміти функціонування законодавчої бази [Верховної ради України](#) та поглибити знання ключових понять в рамках конкретної теми курсу

Опрацьовані тексти нормативно-правових актів зберігаються до відповідної теки портфоліо. Бали за вказаною формою самостійної роботи є складовим елементом балів за формування портфоліо.

Основні вимоги до нормативно-правових актів, що зберігаються до конкретної теки портфоліо:

- вони мають регулювати суспільні відносини, які розглядаються в рамках заявленої теми;
- вони мають бути розташовані в залежності від юридичної сили;
- вони мають бути чинними;
- текст має носити офіційний характер.

Виконання завдань з класифікації нормативно-правових актів передбачає пошук на сайті [Верховної ради України](#) за ключовим словом в назві, нормативно-правових актів та їх подальшу фільтрацію і ранжування в залежності від юридичної сили. Кінцевий варіант списку зберігається в теку «Портфоліо», папка «Нормативно-правові акти» відповідної теми.

ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота є обов'язковим елементом курсу як для студентів денної, так і заочної форми навчання. В залежності від форми навчання, кількість балів за виконання контрольної роботи відрізняється (для студентів заочної форми навчання- це 40 балів, але крім написання роботи для студентів ЗФН передбачено ще й захист написаної роботи в усній формі; для студентів денної форми навчання – це 15 балів, захист не передбачений, студент отримує бали за результатами перевірки його роботи викладачем). Контрольна робота налічує 10 варіантів завдань, кожен з яких складається з теоретичної та практичної частини. Задання та методика їх виконання наведені у Розділі 3.

ФОРМУВАННЯ ПОРТФОЛІО

Портфоліо – це метод, за допомогою якого відбувається систематизація знань студентів, їх поглиблення, розширення та узагальнення в рамках самостійної роботи.

Матеріальною формою вираження портфоліо є структурована за темами електронна тека до складу якої входять такі папки, як:

ОПРАЦЬОВАНА ЛІТЕРАТУРА

(тексти, анотації, власні конспекти, наукові статті)

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

ВЛАСНІ ДОРОБКИ

(презентації, доповіді, есе, реферати)

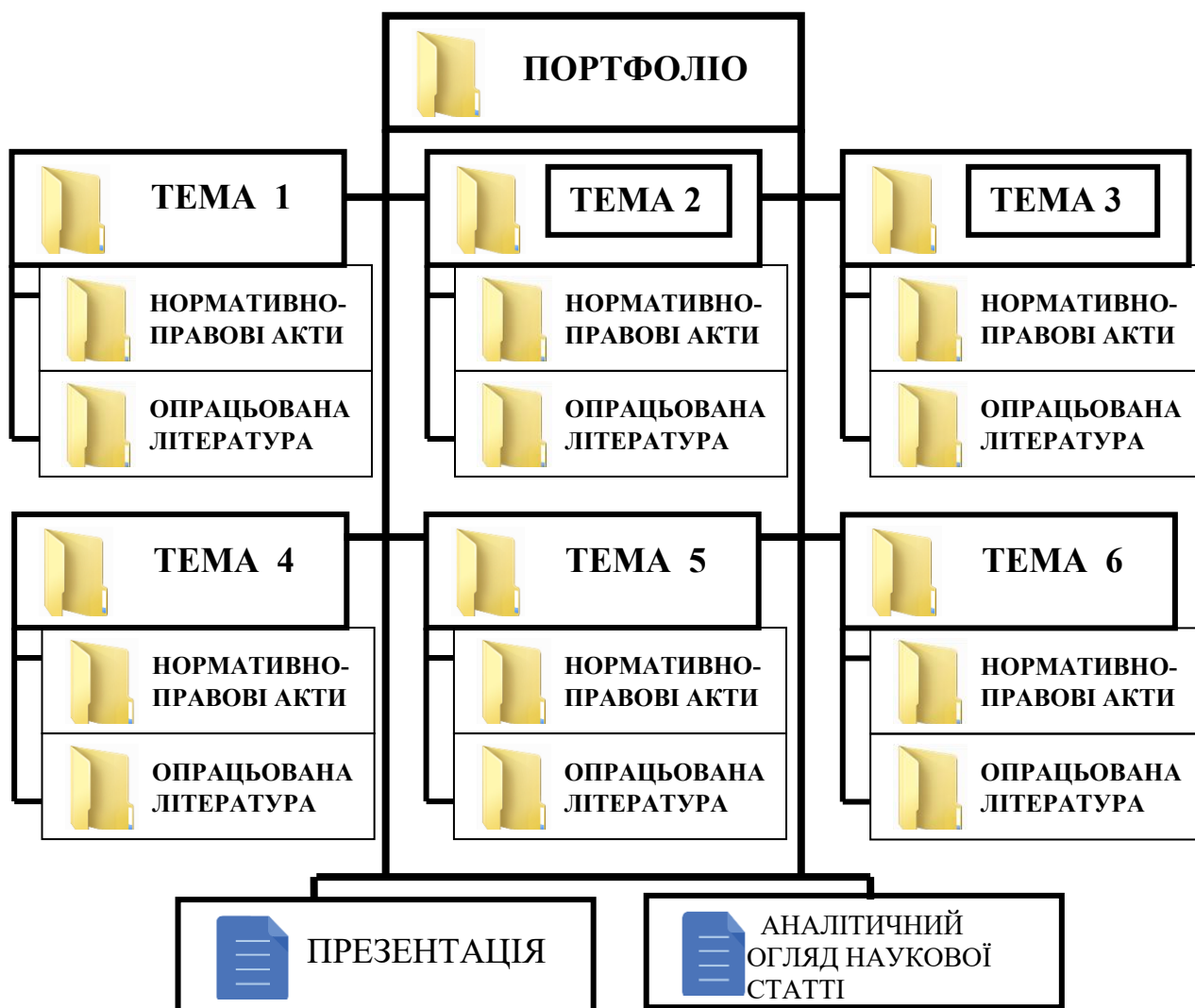
Папка «Опрацьована література» передбачає зберігання в електронному вигляді в рамках теми курсу (згідно навчальної програми дисципліни) додаткових джерел. Обов'язковим елементом цієї папки є дві *власних анотацій* мінімум (в рамках будь-якої теми або декількох тем курсу). Написання додаткових анотацій дає можливість отримати додаткові бали.

Ще одним обов'язковим елементом є *плановий конспект* одного з розділів навчального посібника «*Медичне право*» (за вибором студента).

Папка «Нормативно-правові акти» формується шляхом зберігання офіційних текстів (сайт Верховної ради України) нормативно-правових актів, за допомогою яких здійснюється нормативно-правове регулювання суспільних відносин, що є предметом розгляду в рамках заявленої теми. При цьому, обираються лише ті нормативно-правові акти, які є чинними на момент їх опрацювання.

Папка «Власні доробки» включає в себе презентації або доповіді з курсу як ті, з якими студент виступав на практичному занятті, так і не представлені публічно в аудиторії. Бали за вказаний тип робіт не входять до загального балу за портфоліо та оцінюються в рамках демонстрації усних навичок володіння матеріалом. В процесі вивчення курсу студент має виконати не менше 2 усних виступів (+2 презентації). Інші презентації дають можливість отримати додаткові бали (від 1 до 5 балів).

ЗАГАЛЬНА СТРУКТУРА ПОРТФОЛІО ВИГЛЯДАЄ НАСТУПНИМ ЧИНОМ:

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ І СИСТЕМА МЕДИЧНОГО ПРАВА

1. ОПРАЦЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

1. 1. РОБОТА З ОБОВ'ЯЗКОВОЮ ТА ДОДАТКОВОЮ ЛІТЕРАТУРОЮ, КОНСПЕКТОМ ЛЕКЦІЙ АБО ПРЕЗЕНТАЦІЄЮ ЗА ТЕМОЮ

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. [Медичне право України](#): навчальн. посіб. / І. В. Чеховська. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. – 480 с. – (Серія «На допомогу студенту УДФСУ», т. 63).
2. [Медичне право України](#): підручник / С. Г. Стеценко, В. Ю. Стеценко, І. Я. Сенюта. – Київ : Правова єдність, 2008. – 274 с. – (Всеукраїнська асоціація).
3. [Медичне право](#): підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. Б. Булеци; д-ра юрид. наук, проф. М. В. Менджул. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2024. - 672 с.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

1. [Конституція України](#) [Текст]: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року; із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 року № 2222-іV; станом на 1 січня 2006 року / М-во юстиції України ; М-во юстиції України. – Офіц. вид. – К.: [б. в.], 2006. – 126 с.

1. 2. ПІДГОТОВКА ДО ВИКОНАННЯ УСНИХ ТА ПИСЬМОВИХ ВПРАВ

1. 2. 1 *Опрацюйте ключові поняття теми та складіть термінологічний словник*

Ключові поняття: Медичне право, право на охорону здоров'я, медична діяльність, медичне право як навчальна дисципліна, етика, деонтологія, біоетика, медичні правовідносини, об'єкт медичних правовідносин, суб'єкт

медичних правовідносин, зміст медичних правовідносин, джерела медичного права, рівні соціального регулювання медичної діяльності.

1. 2. 2 Підготуйтеся до експрес-опитування за наступними питаннями для обговорення:

1. Що є предметом медичного права і чим він відрізняється від предмета інших галузей права?
2. Які методи правового регулювання застосовуються у медичному праві?
3. Чи можна вважати медичне право міжгалузевим утворенням?
4. Як співвідносяться правові та етичні методи регулювання медичної діяльності?
5. Що таке медичні правовідносини і які їхні основні елементи?
6. Як визначається суб'єкт та об'єкт медичних правовідносин?
7. Які фактори впливають на виникнення та припинення медичних правовідносин?
8. Які основні джерела медичного права в Україні?
9. Як міжнародні стандарти впливають на систему медичного права?
10. Чи достатньо сучасної нормативної бази для регулювання медичної діяльності?
11. Які напрями розвитку медичного права як науки є найбільш актуальними?
12. Чи може етика замінити право у сфері охорони здоров'я?
13. Яке місце займає лікарська етика у системі соціального регулювання?
14. Що таке біоетика і які її основні напрями?

1. 2. 3 Підготуйте презентацію чи усну доповідь за наступними темами:

- 1. Предмет і методи медичного права: теоретичний та практичний вимір*
- 2. Медичні правовідносини: поняття, структура та класифікація*
- 3. Система і джерела медичного права України та їх роль у регулюванні охорони здоров'я*

4. *Медичне право як навчальна дисципліна та галузь науки: сучасний стан і перспективи розвитку*
5. *Рівні соціального регулювання медичної діяльності: правовий, етичний та організаційний аспекти*
6. *Лікарська етика і деонтологія у системі соціального регулювання медичної діяльності*
7. *Біоетика як комплексна наука: взаємозв'язок медицини, права та захисту прав людини*
8. *Міжнародні стандарти у сфері медичного права та їх вплив на українське законодавство*

1. 2. 3 Ознайомтесь на сайті дистанційної освіти з бланком завдань до практичного заняття 1

2. ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

2.1. ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ, НАПРАВЛЕНИХ НА САМОУДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. Виконання завдань 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.2.1 передбачає можливість обрати один варіант на власний розсуд.

2. 1. 1 Складіть план:

- а) теми 2 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);
- б) глави 1 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- в) розділу 1 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури);

2. 1. 2 Виокремте основні смислові елементи:

- а) теми 2 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);
- б) глави 1 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- в) розділу 1 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури);

2. 1. 3 Знайдіть поняття, судження, умовиводи (2-3) у тексті:

- а) теми 2 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);

- б) глави 1 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- в) розділу 1 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури);

2. 1. 4 Складіть плановий конспект:

- а) теми 2 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);
- б) глави 1 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- в) розділу 1 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури);

2. 2. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ. Вимоги до анотації див. в розділі 1. Методичні рекомендації.

2. 2. 1 Складіть анотацію до:

- а) теми 2 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);
- б) глави 1 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- в) розділу 1 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури);

2. 3. ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ, НАПРВЛЕНИХ НА УДОСКОНАЛЕННЯ НАВИЧОК РОБОТИ ІЗ ЗАКОНОДАВЧИМИ БАЗАМИ

2. 3. 1. Знайдіть на сайті Верховної Ради України Конституцію України та збережіть її до портфоліо.

2. 3. 2. Продовжуючи працювати з текстом Конституції на сайті ВРУ, використайте функцію Зміст та дайте аналіз структури Основного Закону України.

2. 3. 3. Сформуйте список нормативно-правових актів на сайті ВРУ за таким ключовим словом як «право на здоров'я», класифікуйте його в залежності від юридичної сили та збережіть до Портфоліо.

2. 3. 4. На сайті Верховної Ради України в розділі [Термінологія законодавства](#) спробуйте знайти значення 3 ключових понять з теми (див. Список ключових понять у блоці 1. 2. 1).

3. НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА

3. 1. За ключовими словами знайдіть наукову статтю в рамках теми та зробіть її аналітичний огляд.

Наприклад, можна використати це джерело:

Сенюта І. Я. Медичне право: поняття, предмет, методи та система // Медичне право. – 2010. – № 1. – С. 11–22.

4. ФОРМУВАННЯ ПОРТФОЛІО

4. 1. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі опрацьовані навчальні матеріали.

4. 2. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі опрацьовані нормативно-правові акти.

4. 3. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі виконані Вами індивідуальні завдання, як в рамках аудиторної роботи, так і самостійно.

ТЕМА 2. ЮРИДИЧНА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ МЕДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

1. ОПРАЦЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

1. 1. РОБОТА З ОБОВ'ЯЗКОВОЮ ТА ДОДАТКОВОЮ ЛІТЕРАТУРОЮ, КОНСПЕКТОМ ЛЕКЦІЙ АБО ПРЕЗЕНТАЦІЄЮ ЗА ТЕМОЮ

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. [Медичне право України](#): навчальн. посіб. / І. В. Чеховська. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. – 480 с. – (Серія «На допомогу студенту УДФСУ», т. 63).
2. [Медичне право України](#) : підручник / С. Г. Стеценко, В. Ю. Стеценко, І. Я. Сенюта. – Київ : Правова єдність, 2008. – 274 с. – (Всеукраїнська асоціація).

3. Медичне право: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. Б. Булеци; д-ра юрид. наук, проф. М. В. Менджул. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2024. - 672 с.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

1. Конституція України [Текст]: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року; із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 року № 2222-іV; станом на 1 січня 2006 року / М-во юстиції України ; М-во юстиції України. – Офіц. вид. – К.: [б. в.], 2006. – 126 с.
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я. Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII.
3. Цивільний кодекс України. – К.: 2003.
4. Кримінальний кодекс України. – К.: 2001.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення. – К.: 1984.
6. Закон України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині». – К.: 2018.
7. Закон України «Про психіатричну допомогу». – К.: 2000.

1. 2. ПІДГОТОВКА ДО ВИКОНАННЯ УСНИХ ТА ПИСЬМОВИХ ВПРАВ

1. 2. 1 Опрацюйте ключові поняття теми та складіть термінологічний словник

Ключові поняття: Нормативне регулювання, історія охорони здоров'я, джерела права, правові акти у сфері медицини, законодавство України, реформа охорони здоров'я, медична реформа, ліцензування медичної діяльності, стандарти медичної допомоги, телемедицина, права людини, права пацієнта, право на життя, право на здоров'я, інформована згода, медична таємниця, конфіденційність, юридична відповідальність

1. 2. 2 Підготуйтеся до експрес-опитування за наступними питаннями для обговорення:

1. Назвіть критерії періодизації та самі періоди в історії розвитку правового регулювання медичної діяльності в Україні. Як вони взаємопов'язані один з одним?
2. Які організаційно-правові варіанти надання медичної допомоги мали місце в Київській Русі? Дайте їх характеристику.

3. Проаналізуйте джерела давньоруського права, які містять норми, що регулюють питання лікування.
4. Яка роль Аптекарського приказу 1581 р. в регламентації медичної діяльності в Україні? Дайте коротку характеристику його функцій
5. Наскільки ефективними є «Основи законодавства України про охорону здоров'я» у сучасних умовах?
6. Які проблеми існують у правовому забезпеченні медичної реформи?
7. Чи достатньо правових механізмів для захисту пацієнтів у надзвичайних ситуаціях (епідемія, війна)?
8. Які перспективи гармонізації українського медичного права з європейськими стандартами?
9. Як класифікуються права людини у сфері охорони здоров'я?
10. Чим відрізняються особисті права пацієнта від соціальних прав у сфері медицини?
11. Чому інформована згода та медична таємниця є базовими правами пацієнта?
12. Які гарантії забезпечують реалізацію прав людини у сфері охорони здоров'я?

1. 2. 3 Підготуйте презентацію чи усну доповідь за наступними темами:

1. Еволюція правового регулювання охорони здоров'я в Україні: від радянського періоду до сучасності
2. Історичні етапи формування медичного права як галузі
3. Розвиток прав пацієнта у світовій та українській практиці
4. Вплив міжнародних документів на становлення українського медичного законодавства
5. Основи законодавства України про охорону здоров'я: ключові положення та проблеми реалізації
6. Сучасні виклики медичної реформи: правовий аспект

7. *Перспективи гармонізації українського медичного права з європейськими стандартами*
8. *Право на життя та право на здоров'я: співвідношення і реалізація*
9. *Класифікація прав людини у сфері охорони здоров'я: особисті, соціальні, колективні*
10. *Інформована згода та медична таємниця як базові права пацієнта*
11. *Юридична відповідальність як гарантія реалізації прав людини у медицині*
12. *Захист прав дітей у сфері охорони здоров'я*
13. *Права осіб з інвалідністю: правові гарантії та проблеми реалізації*
14. *Медичне право і права літніх людей: соціальний вимір*
15. *Права військовослужбовців та осіб, що перебувають у місцях позбавлення волі, у сфері охорони здоров'я*

1. 2. 3 Ознайомтесь на сайті дистанційної освіти з бланком завдань до практичного заняття 1

2. ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

2.1. ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ, НАПРАВЛЕНИХ НА САМОУДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. Виконання завдань

2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.2.1 передбачає можливість обрати один варіант на власний розсуд.

2. 1. 1 Складіть план:

- а) теми 1 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);
- б) глави 3 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- в) глави 1.5 розділу 1 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури);

2. 1. 2 Виокремте основні смислові елементи:

- а) теми 1 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);
- б) глави 3 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);

- в) глави 1.5 розділу 1 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури);

2. 1. 3 Знайдіть поняття, судження, умовиводи (2-3) у тексті:

- а) теми 1 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);
- б) глави 3 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- в) глави 1.5 розділу 1 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури);

2. 1. 4 Складіть плановий конспект:

- а) теми 1 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);
- б) глави 3 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- в) глави 1.5 розділу 1 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури);

2. 2. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ. Вимоги до анотації див. в розділі

1. Методичні рекомендації.

2. 2. 1 Складіть анотацію до:

- а) теми 1 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);
- б) глави 3 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- в) глави 1.5 розділу 1 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури);

2. 3. ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ, НАПРВЛЕНИХ НА УДОСКОНАЛЕННЯ НАВИЧОК РОБОТИ ІЗ ЗАКОНОДАВЧИМИ БАЗАМИ

2. 3. 1. Знайдіть на сайті Верховної Ради України Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» та збережіть його до портфоліо.

2. 3. 2. Продовжуючи працювати з текстом цього закону на сайті ВРУ, використайте функцію Зміст та дайте аналіз його структури.

2. 3. 3. Сформуйте список нормативно-правових актів на сайті ВРУ за таким ключовим словом як «ліцензування медичної діяльності», класифікуйте його в залежності від юридичної сили та збережіть до Портфоліо.

2. 3. 4. На сайті Верховної Ради України в розділі [Термінологія законодавства](#) спробуйте знайти значення 3 ключових понять з теми (див. Список ключових понять у блоці 1. 2. 1).

3. НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА

3. 1. За ключовими словами знайдіть наукову статтю в рамках теми та зробіть її аналітичний огляд.

Наприклад, можна використати це джерело:

Шаповалова, В. В. Законодавство України про охорону здоров'я: сучасний стан і перспективи / В. В. Шаповалова, І. О. Алещенко // Науково-теоретична конференція викладачів, аспірантів, співробітників та студентів юридичного факультету : тези доповідей : у 3 ч. (Суми, 20 квітня 2011 р.). – Суми : СумДУ, 2011. – Ч. 2. – С. 177–179.

4. ФОРМУВАННЯ ПОРТФОЛІО

4. 1. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі опрацьовані навчальні матеріали.

4. 2. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі опрацьовані нормативно-правові акти.

4. 3. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі виконані Вами індивідуальні завдання, як в рамках аудиторної роботи, так і самостійно.

ТЕМА 3. ІНФОРМОВАНА ЗГОДА НА МЕДИЧНЕ ВТРУЧАННЯ

1. ОПРАЦЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

1. 1. РОБОТА З ОБОВ'ЯЗКОВОЮ ТА ДОДАТКОВОЮ ЛІТЕРАТУРОЮ, КОНСПЕКТОМ ЛЕКЦІЙ АБО ПРЕЗЕНТАЦІЄЮ ЗА ТЕМОЮ

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. [Медичне право України](#): навчальн. посіб. / І. В. Чеховська. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. – 480 с. – (Серія «На допомогу студенту УДФСУ», т. 63).
2. [Медичне право України](#): підручник / С. Г. Стеценко, В. Ю. Стеценко, І. Я. Сенюта. – Київ : Правова єдність, 2008. – 274 с. – (Всеукраїнська асоціація).
3. [Медичне право](#): підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. Б. Булеци; д-ра юрид. наук, проф. М. В. Менджул. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2024. - 672 с.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

1. [Конституція України](#) [Текст]: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року; із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 року № 2222-іV; станом на 1 січня 2006 року / М-во юстиції України ; М-во юстиції України. – Офіц. вид. – К.: [б. в.], 2006. – 126 с.
2. Конституція України. – К.: 1996.
3. Основи законодавства України про охорону здоров'я. Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII.
4. Цивільний кодекс України. – К.: 2003.
5. Кримінальний кодекс України. – К.: 2001.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення. – К.: 1984.

1. 2. ПІДГОТОВКА ДО ВИКОНАННЯ УСНИХ ТА ПИСЬМОВИХ ВПРАВ

1. 2. 1 Опрацюйте ключові поняття теми та складіть термінологічний словник

Ключові поняття: Інформована згода, правомірність інформованої згоди, добровільність, усвідомленість, компетентність пацієнта, повнота інформації, медична таємниця, право на відмову від лікування, письмова форма згоди, усна форма згоди, конклюдентні дії, правовий статус пацієнта, обов'язки лікаря, юридична відповідальність

1. 2. 2 Підготуйтеся до експрес-опитування за наступними питаннями для обговорення:

1. Які основні елементи інформованої згоди закріплені у законодавстві України?

2. Чому інформована згода є ключовим інструментом захисту прав пацієнта?
3. Які обов'язки лікаря виникають у процесі отримання інформованої згоди?
4. Як інформована згода співвідноситься з правом пацієнта на відмову від лікування?
5. Які критерії визначають правомірність інформованої згоди (добровільність, усвідомленість, компетентність)?
6. Чи може інформована згода бути правомірною без повної інформації про ризики лікування?
7. Як законодавство врегульовує питання правомірності інформованої згоди у випадку неповнолітніх пацієнтів?
8. Чи може інформована згода бути визнана недійсною, і за яких умов?
9. Які форми інформованої згоди передбачені законодавством (усна, письмова, конклюдентні дії)?
10. У яких випадках письмова форма є обов'язковою?
11. Чи можна вважати мовчазну згоду правомірною у сфері медицини?
12. Як розвиток телемедицини впливає на форми вираження інформованої згоди?

1. 2. 3 Підготуйте презентацію чи усну доповідь за наступними темами:

1. Інформована згода як правовий інститут у системі охорони здоров'я України
2. Обов'язки медичного працівника при отриманні інформованої згоди
3. Інформована згода як гарантія реалізації прав пацієнта
4. Міжнародні стандарти інформованої згоди та їх вплив на українське законодавство
5. Добровільність, усвідомленість і компетентність як критерії правомірності інформованої згоди

6. *Правомірність інформованої згоди у випадку неповнолітніх та недієздатних осіб*
  7. *Юридичні наслідки недотримання критеріїв правомірності інформованої згоди*
  8. *Форми інформованої згоди: письмова, усна та конклюдентні дії у правовій практиці*
- 1. 2. 3 Ознайомтесь на сайті дистанційної освіти з бланком завдань до практичного заняття 3**

2. ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

2.1. ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ, НАПРАВЛЕНИХ НА САМОУДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. Виконання завдань

2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.2.1 передбачає можливість обрати один варіант на власний розсуд.

2. 1. 1 Складіть план:

- а) глави 6 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- б) розділу 9 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури);

2. 1. 2 Виокремте основні смислові елементи:

- а) глави 6 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- б) розділу 9 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури);

2. 1. 3 Знайдіть поняття, судження, умовиводи (2-3) у тексті:

- а) глави 6 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- б) розділу 9 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури);

2. 1. 4 Складіть плановий конспект:

- а) глави 6 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);

- б) розділу 9 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури);

2. 2. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ. Вимоги до анотації див. в розділі

1. Методичні рекомендації.

2. 2. 1 Складіть анотацію до:

- а) глави 6 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
б) розділу 9 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури);

2. 3. ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ, НАПРВЛЕНИХ НА УДОСКОНАЛЕННЯ НАВИЧОК РОБОТИ ІЗ ЗАКОНОДАВЧИМИ БАЗАМИ

2. 3. 1. Знайдіть на сайті Верховної Ради України Цивільний кодекс України та збережіть його до портфоліо.

2. 3. 2. Продовжуючи працювати з текстом Цивільного кодексу України на сайті ВРУ, використайте функцію Зміст та дайте аналіз його структури.

2. 3. 3. Сформуйте список нормативно-правових актів на сайті ВРУ за таким ключовим словом як «інформована згода», класифікуйте його в залежності від юридичної сили та збережіть до Портфоліо.

2. 3. 4. На сайті Верховної Ради України в розділі [Термінологія законодавства](#) спробуйте знайти значення 3 ключових понять з теми (див. Список ключових понять у блоці 1. 2. 1).

3. НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА

3. 1. За ключовими словами знайдіть наукову статтю в рамках теми та зробіть її аналітичний огляд.

Наприклад, можна використати це джерело:

Химич, Н. Інформована згода пацієнта на медичне втручання під час здійснення біомедичних досліджень / Н. Химич, О. Корчинський // Актуальні питання медичного права та біоетики : матеріали науково-практичної конференції (Ужгород, 2023 р.). – Ужгород : УжНУ, 2023. – С. 60–65.

4. ФОРМУВАННЯ ПОРТФОЛІО

4. 1. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі опрацьовані навчальні матеріали.

4. 2. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі опрацьовані нормативно-правові акти.

4. 3. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі виконані Вами індивідуальні завдання, як в рамках аудиторної роботи, так і самостійно.

ТЕМА 4. ЗАХИСТ ПРАВ ПАЦІЄНТІВ

1. ОПРАЦЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

1. 1. РОБОТА З ОБОВ'ЯЗКОВОЮ ТА ДОДАТКОВОЮ ЛІТЕРАТУРОЮ, КОНСПЕКТОМ ЛЕКЦІЙ АБО ПРЕЗЕНТАЦІЄЮ ЗА ТЕМОЮ

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. [Медичне право України](#): навчальн. посіб. / І. В. Чеховська. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. – 480 с. – (Серія «На допомогу студенту УДФСУ», т. 63).
2. [Медичне право України](#): підручник / С. Г. Стеценко, В. Ю. Стеценко, І. Я. Сенюта. – Київ : Правова єдність, 2008. – 274 с. – (Всеукраїнська асоціація).
3. [Медичне право](#): підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. Б. Булеци; д-ра юрид. наук, проф. М. В. Менджул. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2024. - 672 с.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. *Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – Ст. 19.*
3. *Закон України «Про звернення громадян» від 2 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – Ст. 256.*
4. *Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.*
5. *Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25–26. – Ст. 131.*
6. *Convention on Human Rights and Biomedicine (Oviedo Convention). – Oviedo, 1997. – Council of Europe.*
7. *European Charter of Patients' Rights. – Rome : Active Citizenship Network, 2002. – 12 p.*

1. 2. ПІДГОТОВКА ДО ВИКОНАННЯ УСНИХ ТА ПИСЬМОВИХ ВПРАВ

1. 2. 1 Опрацюйте ключові поняття теми та складіть термінологічний словник

Ключові поняття: Юридичний конфлікт, медичні правовідносини, права пацієнта, обов'язки медичного працівника, правовий статус пацієнта, досудовий захист, адміністративна скарга, медична комісія, омбудсмен у сфері охорони здоров'я, посередництво (медіація), судовий захист, цивільна відповідальність, цивільна відповідальність, кримінальна відповідальність, відшкодування шкоди, судова практика, правові гарантії, конституційні права

1. 2. 2 Підготуйтеся до експрес-опитування за наступними питаннями для обговорення:

1. *Що таке юридичний конфлікт у сфері охорони здоров'я і які його основні причини?*
2. *Чи завжди конфлікт між пацієнтом і лікарем має правовий характер?*
3. *Які види юридичних конфліктів найчастіше виникають у медичній практиці?*

4. Як юридичний конфлікт може стати підставою для захисту прав пацієнта?
5. Які механізми досудового захисту прав пацієнтів існують в Україні?
6. Чи є ефективними інститути скарг, медичних комісій та омбудсмена у сфері охорони здоров'я?
7. Які переваги та недоліки має досудовий спосіб вирішення конфліктів?
8. У яких випадках досудовий захист є більш доцільним, ніж судовий?
9. Які правові інструменти використовуються для захисту прав пацієнтів у суді?
10. Чим відрізняється цивільна, адміністративна та кримінальна відповідальність у сфері медицини?

1. 2. 3 Підготуйте презентацію чи усну доповідь за наступними темами:

1. Юридичний конфлікт у сфері охорони здоров'я: поняття, причини та класифікація
2. Медичні помилки як джерело юридичних конфліктів: правовий аналіз
3. Роль юридичного конфлікту у формуванні механізмів захисту прав пацієнтів
4. Міжнародний досвід вирішення юридичних конфліктів у медицині
5. Адміністративні та організаційні механізми досудового захисту прав пацієнтів
6. Роль медичних комісій та професійних асоціацій у вирішенні конфліктів
7. Омбудсмен у сфері охорони здоров'я: практика та перспективи в Україні
8. Медіація як інструмент досудового врегулювання юридичних конфліктів у медицині

1. 2. 3 Ознайомтесь на сайті дистанційної освіти з бланком завдань до практичного заняття 4

2. ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

2.1. ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ, НАПРАВЛЕНИХ НА САМОУДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. Виконання завдань 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.2.1 передбачає можливість обрати один варіант на власний розсуд.

2. 1. 1 Складіть план:

- а) теми 5 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);
- б) глави 5 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- в) глави 2. 3 розділу 2 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 1. 2 Виокремте основні смислові елементи:

- а) теми 5 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);
- б) глави 5 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- в) глави 2. 3 розділу 2 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 1. 3 Знайдіть поняття, судження, умовиводи (2-3) у тексті:

- а) теми 5 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);
- б) глави 5 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- в) глави 2. 3 розділу 2 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 1. 4 Складіть плановий конспект:

- а) теми 5 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);
- б) глави 5 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- в) глави 2. 3 розділу 2 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 2. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ. Вимоги до анотації див. в розділі 1. Методичні рекомендації.

2. 2. 1 Складіть анотацію до:

- а) теми 5 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);

- б) глави 5 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- в) глави 2. 3 розділу 2 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 3. ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ, НАПРВЛЕНИХ НА УДОСКОНАЛЕННЯ НАВИЧОК РОБОТИ ІЗ ЗАКОНОДАВЧИМИ БАЗАМИ

2. 3. 1. Знайдіть на сайті Верховної Ради України Закон України «Про звернення громадян» та збережіть його до портфоліо.

2. 3. 2. Продовжуючи працювати з текстом зазначеного закону на сайті ВРУ, використайте функцію Зміст та дайте аналіз його структури.

2. 3. 3. Сформуйте список нормативно-правових актів на сайті ВРУ за таким ключовим словом як «юридичний конфлікт», класифікуйте його в залежності від юридичної сили та збережіть до Портфоліо.

2. 3. 4. На сайті Верховної Ради України в розділі [Термінологія законодавства](#) спробуйте знайти значення 3 ключових понять з теми (див. Список ключових понять у блоці 1. 2. 1).

3. НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА

3. 1. За ключовими словами знайдіть наукову статтю в рамках теми та зробіть її аналітичний огляд.

Наприклад, можна використати це джерело:

Галай, В. О. Захист прав пацієнтів у правозахисному механізмі в Україні / В. О. Галай // Актуальні проблеми медичного права та охорони здоров'я : матеріали науково-практичної конференції (Київ, 2023 р.). – Київ : Київський правозахисний альянс, 2023. – С. 11–18.

4. ФОРМУВАННЯ ПОРТФОЛІО

4. 1. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі опрацьовані навчальні матеріали.

4. 2. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі опрацьовані нормативно-правові акти.

4. 3. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі виконані Вами індивідуальні завдання, як в рамках аудиторної роботи, так і самотійно.

ТЕМА 5. ЛІКАРСЬКА ТАЄМНИЦЯ

1. ОПРАЦЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

1. 1. РОБОТА З ОБОВ'ЯЗКОВОЮ ТА ДОДАТКОВОЮ ЛІТЕРАТУРОЮ, КОНСПЕКТОМ ЛЕКЦІЙ АБО ПРЕЗЕНТАЦІЄЮ ЗА ТЕМОЮ

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. [Медичне право України](#): навчальн. посіб. / І. В. Чеховська. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. – 480 с. – (Серія «На допомогу студенту УДФСУ», т. 63).
2. [Медичне право України](#) : підручник / С. Г. Стеценко, В. Ю. Стеценко, І. Я. Сенюта. – Київ : Правова єдність, 2008. – 274 с. – (Всеукраїнська асоціація).
3. [Медичне право](#): підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. Б. Булеци; д-ра юрид. наук, проф. М. В. Менджул. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2024. - 672 с.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – Ст. 19.
3. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.
4. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25–26. – Ст. 131.

5. Закон України «Про захист персональних даних» від 1 червня 2010 р. № 2297-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 34. – Ст. 481.

1. 2. ПІДГОТОВКА ДО ВИКОНАННЯ УСНИХ ТА ПИСЬМОВИХ ВПРАВ

1. 2. 1 Опрацюйте ключові поняття теми та складіть термінологічний словник

Ключові поняття: Лікарська таємниця, медична інформація, конфіденційність, приватність, право пацієнта на таємницю, медико-правове значення, нормативно-правове регулювання, конституційні гарантії, суб'єкти збереження лікарської таємниці, медичний працівник, пацієнт, адміністрація закладу охорони здоров'я, об'єкт лікарської таємниці, дані про стан здоров'я, діагноз, методи лікування, результати обстежень, правомірність розголошення, згода пацієнта, судові рішення, інтереси суспільства, винятки із збереження таємниці, юридична відповідальність, етичні стандарти, біоетика, деонтологія

1. 2. 2 Підготуйтеся до експрес-опитування за наступними питаннями для обговорення:

1. Що включає поняття «лікарська таємниця» у правовому та медичному аспектах?
2. Як співвідносяться етичні та правові вимоги щодо збереження лікарської таємниці?
3. Які наслідки для пацієнта та лікаря може мати порушення лікарської таємниці?
4. Які основні нормативні акти України регулюють інститут лікарської таємниці?
5. Як Конституція України та міжнародні документи гарантують право на конфіденційність медичної інформації?
6. Чи достатньо сучасне законодавство для захисту лікарської таємниці в умовах цифровізації медицини?
7. Хто є суб'єктами збереження лікарської таємниці (лікар, медсестра, адміністрація, інші)?

8. Які саме дані становлять об'єкт лікарської таємниці?
9. Чи може пацієнт сам визначати обсяг інформації, що підлягає збереженню?
10. У яких випадках розголошення лікарської таємниці є правомірним?
11. Чи може згода пацієнта бути єдиною підставою для розкриття інформації?
12. Як законодавство врегульовує баланс між правом пацієнта на таємницю та інтересами суспільства (наприклад, епідемії)?

1. 2. 3 Підготуйте презентацію чи усну доповідь за наступними темами:

1. Лікарська таємниця як гарантія прав пацієнта: медичний та правовий вимір
  2. Етичні та деонтологічні аспекти збереження лікарської таємниці
  3. Нормативно-правова база України щодо лікарської таємниці
  4. Міжнародні стандарти конфіденційності медичної інформації (Конвенція Ов'єдо, Європейська конвенція)
  5. Суб'єкти збереження лікарської таємниці: права та обов'язки медичних працівників
  6. Об'єкт лікарської таємниці: види інформації, що підлягають захисту
  7. Підстави та умови правомірного розголошення лікарської таємниці
- 1. 2. 3 Ознайомтесь на сайті дистанційної освіти з бланком завдань до практичного заняття**

2. ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

2.1. ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ, НАПРАВЛЕНИХ НА САМОУДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. Виконання завдань 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.2.1 передбачає можливість обрати один варіант на власний розсуд.

2. 1. 1 Складіть план:

- а) Розділ 6. 3 теми 6 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);
- б) глави 8 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- в) розділу 10 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 1. 2 Виокремте основні смислові елементи:

- а) Розділ 6. 3 теми 6 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);
- б) глави 8 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- в) розділу 10 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 1. 3 Знайдіть поняття, судження, умовиводи (2-3) у тексті:

- а) Розділ 6. 3 теми 6 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);
- б) глави 8 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- в) розділу 10 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 1. 4 Складіть плановий конспект:

- а) Розділ 6. 3 теми 6 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);
- б) глави 8 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- в) розділу 10 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 2. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ. Вимоги до анотації див. в розділі

1. Методичні рекомендації.

2. 2. 1 Складіть анотацію до:

- а) Розділ 6. 3 теми 6 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);
- б) глави 8 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);

в) розділу 10 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 3. ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ, НАПРВЛЕНИХ НА УДОСКОНАЛЕННЯ НАВИЧОК РОБОТИ ІЗ ЗАКОНОДАВЧИМИ БАЗАМИ

2. 3. 1. Знайдіть на сайті Верховної Ради України Закон України «Про захист персональних даних» та збережіть його до портфоліо.

2. 3. 2. Продовжуючи працювати з текстом закону на сайті ВРУ, використайте функцію Зміст та дайте аналіз його структури.

2. 3. 3. Сформуйте список нормативно-правових актів на сайті ВРУ за таким ключовим словом як «лікарська таємниця», класифікуйте його в залежності від юридичної сили та збережіть до Портфоліо.

2. 3. 4. На сайті Верховної Ради України в розділі [Термінологія законодавства](#) спробуйте знайти значення 3 ключових понять з теми (див. Список ключових понять у блоці 1. 2. 1).

3. НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА

3. 1. За ключовими словами знайдіть наукову статтю в рамках теми та зробіть її аналітичний огляд.

Наприклад, можна використати це джерело:

Сліпченко, Т. В. Лікарська таємниця – правові основи захисту / Т. В. Сліпченко // Актуальні проблеми правознавства : науковий журнал. – Тернопіль : Західноукраїнський національний університет, 2021. – Вип. 2. – С. 91–96.

4. ФОРМУВАННЯ ПОРТФОЛІО

4. 1. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі опрацьовані навчальні матеріали.

4. 2. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі опрацьовані нормативно-правові акти.

4. 3. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі виконані Вами індивідуальні завдання, як в рамках аудиторної роботи, так і самотійно.

ТЕМА 6. ПРАВОВІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ

1. ОПРАЦЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

1. 1. РОБОТА З ОBOB'ЯЗКОВОЮ ТА ДОДАТКОВОЮ ЛІТЕРАТУРОЮ, КОНСПЕКТОМ ЛЕКЦІЙ АБО ПРЕЗЕНТАЦІЄЮ ЗА ТЕМОЮ

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. [Медичне право України](#): навчальн. посіб. / І. В. Чеховська. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. – 480 с. – (Серія «На допомогу студенту УДФСУ», т. 63).
2. [Медичне право України](#) : підручник / С. Г. Стеценко, В. Ю. Стеценко, І. Я. Сенюта. – Київ : Правова єдність, 2008. – 274 с. – (Всеукраїнська асоціація).
3. [Медичне право](#): підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. Б. Булеци; д-ра юрид. наук, проф. М. В. Менджул. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2024. - 672 с.
4. Панова О. Система суб'єктів, які здійснюють державний контроль і нагляд у сфері охорони здоров'я // Юридичний вісник. – 2021. – № 4. – С. 15–25.
5. Ярема О. Г. Предмет і об'єкти державного контролю та нагляду в сфері охорони здоров'я // Молодий вчений. – 2020. – № 8 (84). – С. 242–247.
6. Стеценко В. Ю., Сенюта І. Я., Топчій В. В. Медичне право України : навч. посіб. – Київ : Право, 2019. – 320 с.
7. Гладун З. С. Адміністративно-правове регулювання охорони здоров'я в Україні : монографія. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2018. – 280 с.

8. *Основи охорони здоров'я : навч. посіб. / За ред. В. Пономаренка. – Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2020. – 350 с.*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

1. *Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.*
2. *Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – Ст. 19.*
3. *Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24 лютого 1994 р. № 4004-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 27. – Ст. 218.*

1. 2. ПІДГОТОВКА ДО ВИКОНАННЯ УСНИХ ТА ПИСЬМОВИХ ВПРАВ

1. 2. 1 Опрацюйте ключові поняття теми та складіть термінологічний словник

Ключові поняття: система охорони здоров'я, органи державного управління, Міністерство охорони здоров'я України, адміністративне регулювання, медичне право, державна політика у сфері охорони здоров'я, медичне самоврядування, стратегія розвитку охорони здоров'я, первинна медична допомога, вторинна (спеціалізована) медична допомога, третинна (високоспеціалізована) медична допомога, профілактична медицина, санітарно-епідеміологічна служба, медико-санітарна освіта населення, реабілітаційна допомога, паліативна допомога, реформа системи охорони здоров'я, децентралізація управління, фінансування медицини (державне, страхове, приватне), електронна система охорони здоров'я (eHealth), доступність медичних послуг, якість медичних послуг, інтеграція міжнародних стандартів, публічно-приватне партнерство, державний контроль, державний нагляд, ліцензування медичної діяльності, акредитація закладів охорони здоров'я, санітарно-епідемічний нагляд, моніторинг якості медичних послуг, юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я, пацієнтські права та їх захист

1. 2. 2 Підготуйтеся до експрес-опитування за наступними питаннями для обговорення:

1. Які основні функції державного управління у сфері охорони здоров'я?
2. Як співвідносяться державне управління та медичне самоврядування?
3. Які проблеми існують у системі управління охороною здоров'я України сьогодні?
4. У чому полягає відмінність між первинною, вторинною та третинною медичною допомогою?
5. Яке значення має профілактична медицина для збереження здоров'я населення?
6. Як можна удосконалити систему надання паліативної та реабілітаційної допомоги?
7. Які ключові напрями реформування системи охорони здоров'я в Україні?
8. Як впливає цифровізація (eHealth) на якість та доступність медичних послуг?
9. Які механізми державного контролю та нагляду забезпечують дотримання стандартів у сфері охорони здоров'я?

1. 2. 3 Підготуйте презентацію чи усну доповідь за наступними темами:

1. Система управління охороною здоров'я в Україні: структура та функції
2. Роль Міністерства охорони здоров'я у формуванні державної політики
3. Первинна, вторинна та третинна медична допомога: особливості та значення
4. Профілактична медицина як основа збереження здоров'я населення
5. Реформа системи охорони здоров'я: сучасні виклики та перспективи
6. Цифровізація медицини (eHealth) як інструмент підвищення якості послуг
7. Державний контроль у сфері охорони здоров'я: механізми та інститути
8. Санітарно-епідемічний нагляд і його роль у забезпеченні безпеки населення

1. 2. 3 Ознайомтесь на сайті дистанційної освіти з бланком завдань до практичного заняття 6.

2. ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

2.1. ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ, НАПРАВЛЕНИХ НА САМОУДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. Виконання завдань

2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.2.1 передбачає можливість обрати один варіант на власний розсуд.

2. 1. 1 Складіть план:

- а) теми 8 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);
- б) глави 9 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- в) розділу 3 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 1. 2 Виокремте основні смислові елементи:

- а) теми 8 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);
- б) глави 9 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- в) розділу 3 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 1. 3 Знайдіть поняття, судження, умовиводи (2-3) у тексті:

- а) теми 8 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);
- б) глави 9 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- в) розділу 3 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 1. 4 Складіть плановий конспект:

- а) теми 8 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);
- б) глави 9 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- в) розділу 3 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 2. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ. Вимоги до анотації див. в розділі

1. Методичні рекомендації.

2. 2. 1 Складіть анотацію до:

- а) теми 8 навчального джерела 1 (список рекомендованої літератури);
- б) глави 9 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- в) розділу 3 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 3. ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ, НАПРВЛЕНИХ НА УДОСКОНАЛЕННЯ НАВИЧОК РОБОТИ ІЗ ЗАКОНОДАВЧИМИ БАЗАМИ

2. 3. 1. Знайдіть на сайті Верховної Ради України Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» та збережіть його до портфоліо.

2. 3. 2. Продовжуючи працювати з текстом Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» на сайті ВРУ, використайте функцію Зміст та дайте аналіз його структури

2. 3. 3. Сформуйте список нормативно-правових актів на сайті ВРУ за таким ключовим словом як «державна політика у сфері охорони здоров'я», класифікуйте його в залежності від юридичної сили та збережіть до Портфоліо.

2. 3. 4. На сайті Верховної Ради України в розділі [Термінологія законодавства](#) спробуйте знайти значення 3 ключових понять з теми (див. Список ключових понять у блоці 1. 2. 1).

3. НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА

3. 1. За ключовими словами знайдіть наукову статтю в рамках теми та зробіть її аналітичний огляд.

Наприклад, можна використати це джерело:

Шевченко, О. О. Удосконалення механізму державного управління системою охорони здоров'я в Україні: питання публічної політики в умовах реформування / О. О. Шевченко, С. П. Работніков, О. В. Гейко // Публічне управління та адміністрування в умовах реформ : матеріали науково-практичної конференції (Україна, 2021 р.). – Дніпро : Академія публічного управління, 2021. – С. 45–52.

4. ФОРМУВАННЯ ПОРТФОЛІО

4. 1. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі опрацьовані навчальні матеріали.

4. 2. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі опрацьовані нормативно-правові акти.

4. 3. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі виконані Вами індивідуальні завдання, як в рамках аудиторної роботи, так і самотійно.

ТЕМА 7. МЕДИЧНА ДОПОМОГА ТА МЕДИЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

1. ОПРАЦЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

1. 1. РОБОТА З ОБОВ'ЯЗКОВОЮ ТА ДОДАТКОВОЮ ЛІТЕРАТУРОЮ, КОНСПЕКТОМ ЛЕКЦІЙ АБО ПРЕЗЕНТАЦІЄЮ ЗА ТЕМОЮ

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. [Медичне право України](#): навчальн. посіб. / І. В. Чеховська. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. – 480 с. – (Серія «На допомогу студенту УДФСУ», т. 63).
2. [Медичне право України](#) : підручник / С. Г. Стеценко, В. Ю. Стеценко, І. Я. Сенюта. – Київ : Правова єдність, 2008. – 274 с. – (Всеукраїнська асоціація).
3. [Медичне право](#): підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. Б. Булеци; д-ра юрид. наук, проф. М. В. Менджул. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2024. - 672 с.
4. Стеценко В. Ю., Сенюта І. Я., Топчій В. В. *Медичне право України* : навч. посіб. – Київ : Право, 2019. – 320 с.
5. Гладун З. С. *Адміністративно-правове регулювання охорони здоров'я в Україні* : монографія. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2018. – 280 с.

6. Сенюта І. Я. *Правове регулювання медичних послуг та медичної допомоги в Україні* // Медичне право України : зб. наук. праць. – Львів : ЛОБФ «Медицина і право», 2022. – С. 45–62.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – Ст. 19.
3. Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб» від 06 квітня 2000 р. № 1645-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 29. – Ст. 228.
4. Закон України «Про лікарські засоби» від 04 квітня 1996 р. № 123/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 22. – Ст. 86.
5. Закон України «Про народну медицину (цілителство)» – проєкт та чинні положення щодо права на зайняття народною медициною.

1. 2. ПІДГОТОВКА ДО ВИКОНАННЯ УСНИХ ТА ПИСЬМОВИХ ВПРАВ

1. 2. 1 Опрацюйте ключові поняття теми та складіть термінологічний словник

Ключові поняття: медична допомога, медична послуга, медичне обслуговування, правовий статус пацієнта, зобов'язання з надання медичної допомоги, договір про надання медичних послуг, екстрена медична допомога, первинна медична допомога, вторинна (спеціалізована) медична допомога, третинна (високоспеціалізована) медична допомога, паліативна допомога, реабілітаційна допомога, загальнодоступність медичної допомоги, державні гарантії охорони здоров'я, правове забезпечення вакцинації, обов'язкові щеплення, добровільна вакцинація, народна медицина (цілителство), правове регулювання цілителства, відповідальність за шкоду здоров'ю пацієнта

1. 2. 2 Підготуйтеся до експрес-опитування за наступними питаннями для обговорення:

1. У чому полягає відмінність між поняттями «медична допомога» та «медична послуга»?
2. Як правова природа медичної допомоги впливає на права та обов'язки пацієнта і лікаря?
3. Які основні елементи входять до поняття «медичне обслуговування»?
4. Які правові підстави виникнення зобов'язань щодо надання медичної допомоги можна виділити?
5. Як забезпечується загальнодоступність медичної допомоги в Україні?
6. У чому полягає різниця між первинною, вторинною та третинною медичною допомогою?
7. Які правові механізми регулюють проведення обов'язкових та добровільних щеплень?
8. Як забезпечується баланс між правом на охорону здоров'я та правом на відмову від вакцинації?
9. Які правові проблеми виникають у сфері зайняття народною медициною (цілительством) та як вони можуть бути врегульовані?

1. 2. 3 Підготуйте презентацію чи усну доповідь за наступними темами:

1. Правова природа медичної допомоги та медичної послуги: співвідношення та відмінності
2. Поняття медичного обслуговування: структура та правове регулювання
3. Підстави виникнення зобов'язань з надання медичної допомоги
4. Конституційні гарантії та забезпечення загальнодоступності медичної допомоги
5. Види медичної допомоги: первинна, вторинна, третинна, паліативна та реабілітаційна
6. Правове забезпечення вакцинації населення: обов'язкові та добровільні щеплення

7. *Право на зайняття народною медициною (цілительством): сучасний стан і проблеми правового регулювання*
8. *Баланс між правами пацієнта та суспільними інтересами у сфері охорони здоров'я*

1. 2. 3 Ознайомтесь на сайті дистанційної освіти з бланком завдань до практичного заняття 7

2. ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

2.1. ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ, НАПРАВЛЕНИХ НА САМОУДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. Виконання завдань

2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.2.1 передбачає можливість обрати один варіант на власний розсуд.

2. 1. 1 Складіть план:

- а) глави 4 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- б) розділу 5 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 1. 2 Виокремте основні смислові елементи:

- а) глави 4 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- б) розділу 5 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 1. 3 Знайдіть поняття, судження, умовиводи (2-3) у тексті:

- а) глави 4 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- б) розділу 5 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 1. 4 Складіть плановий конспект:

- а) глави 4 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- б) розділу 5 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 2. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ. Вимоги до анотації див. в розділі

1. Методичні рекомендації.

2. 2. 1 Складіть анотацію до:

- а) глави 4 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- б) розділу 5 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 3. ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ, НАПРВЛЕНИХ НА УДОСКОНАЛЕННЯ НАВИЧОК РОБОТИ ІЗ ЗАКОНОДАВЧИМИ БАЗАМИ

2. 3. 1. Знайдіть на сайті Верховної Ради України Закон України «Про лікарські засоби» та збережіть його до портфоліо.

2. 3. 2. Продовжуючи працювати з текстом Закону України «Про лікарські засоби» на сайті ВРУ, використайте функцію Зміст та дайте аналіз структури Основного Закону України.

2. 3. 3. Сформуйте список нормативно-правових актів на сайті ВРУ за таким ключовим словом як «первинна медична допомога», класифікуйте його в залежності від юридичної сили та збережіть до Портфоліо.

2. 3. 4. На сайті Верховної Ради України в розділі [Термінологія законодавства](#) спробуйте знайти значення 3 ключових понять з теми (див. Список ключових понять у блоці 1. 2. 1).

3. НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА

3. 1. За ключовими словами знайдіть наукову статтю в рамках теми та зробіть її аналітичний огляд.

Наприклад, можна використати це джерело:

Андрійчук, Б. І. Співвідношення терміна «медична послуга» та дотичних понять у сфері медичного обслуговування / Б. І. Андрійчук // Цивілістика : науковий журнал. – Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. – Вип. 1. – С. 55–60.

4. ФОРМУВАННЯ ПОРТФОЛІО

4. 1. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі опрацьовані навчальні матеріали.

4. 2. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі опрацьовані нормативно-правові акти.

4. 3. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі виконані Вами індивідуальні завдання, як в рамках аудиторної роботи, так і самотійно.

ТЕМА 8. ДОГОВІР ПРО НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

1. ОПРАЦЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

1. 1. РОБОТА З ОБОВ'ЯЗКОВОЮ ТА ДОДАТКОВОЮ ЛІТЕРАТУРОЮ, КОНСПЕКТОМ ЛЕКЦІЙ АБО ПРЕЗЕНТАЦІЄЮ ЗА ТЕМОЮ

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. [Медичне право України](#): навчальн. посіб. / І. В. Чеховська. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. – 480 с. – (Серія «На допомогу студенту УДФСУ», т. 63).
2. [Медичне право України](#) : підручник / С. Г. Стеценко, В. Ю. Стеценко, І. Я. Сенюта. – Київ : Правова єдність, 2008. – 274 с. – (Всеукраїнська асоціація).
3. [Медичне право](#): підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. Б. Булеци; д-ра юрид. наук, проф. М. В. Менджул. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2024. - 672 с.
4. Боброва О. В. Боброва О. В. Договір про надання медичних послуг: цивільно-правова характеристика // Медичне право України: проблеми становлення і розвитку: зб. наук. праць. – Львів: ЛОБФ «Медицина і право», 2019. – С. 112–120.

5. *Стеценко С. Г. Стеценко С. Г. Медичне право України: навч. посіб. – Київ: Алерта, 2020. – 320 с.*
6. *Петришин О. В. Петришин О. В. Цивільно-правові договори у сфері охорони здоров'я: проблеми класифікації та виконання // Вісник Національної академії правових наук України. – 2021. – № 2. – С. 45–53.*
7. *Гришук О. В. Гришук О. В. Юридична природа договору про надання медичних послуг // Юридична Україна. – 2022. – № 7. – С. 33–40.*
8. *Кравченко М. І. Кравченко М. І. Цивільно-правова відповідальність за неналежне виконання договору про надання медичних послуг // Підприємництво, господарство і право. – 2023. – № 9. – С. 21–27.*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

1. *Цивільний кодекс України: Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.*
2. *Основи законодавства України про охорону здоров'я: Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – Ст. 19.*
3. *Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення»: Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» від 19 жовтня 2017 р. № 2168-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 48. – Ст. 436.*

1. 2. ПІДГОТОВКА ДО ВИКОНАННЯ УСНИХ ТА ПИСЬМОВИХ ВПРАВ

1. 2. 1 Опрацюйте ключові поняття теми та складіть термінологічний словник

Ключові поняття: суб'єкти договору, пацієнт, заклад охорони здоров'я, лікар, страхова компанія, об'єкт договору, медична послуга як нематеріальне благо, що має споживчу та правову цінність, зміст договору, права та обов'язки сторін, умови надання послуг, порядок оплати, форма договору, усна, письмова,

електронна (з урахуванням цифровізації охорони здоров'я), умови чинності договору, набрання чинності, порядок укладення, дотримання вимог закону, елементи договору, предмет, ціна, строк, відповідальність сторін, зобов'язання сторін, виконання медичних послуг належної якості, своєчасність, дотримання стандартів лікування, цивільно-правова відповідальність, відшкодування шкоди, компенсація моральної шкоди, штрафні санкції, правові режими, публічний договір, договір приєднання, індивідуальний договір, захист прав пацієнта, право на інформацію, конфіденційність, інформовану згоду.

1. 2. 2 Підготуйтеся до експрес-опитування за наступними питаннями для обговорення:

1. Які критерії можна покласти в основу класифікації договорів у сфері медицини?
2. Чим договір про надання медичних послуг відрізняється від інших цивільно-правових договорів?
3. Яка юридична природа договору про надання медичних послуг: чи є він публічним, чи індивідуальним?
4. Які особливості виконання зобов'язань за договором про надання медичних послуг у порівнянні з договорами купівлі-продажу чи підряду?
5. Які види договорів про надання медичних послуг можна виділити (страхові, приватні, державні, індивідуальні)?
6. Які правові наслідки має момент набрання чинності договором про надання медичних послуг?
7. Які проблеми виникають при укладенні договорів у сфері медицини в електронній формі?
8. Які елементи договору про надання медичних послуг є обов'язковими, а які можуть бути факультативними?
9. Як забезпечується баланс прав та обов'язків пацієнта і медичного закладу?
10. Які види цивільно-правової відповідальності застосовуються у випадку неналежного виконання договору про надання медичних послуг?

11. Чи достатньо чинне законодавство регулює питання відповідальності медичних закладів перед пацієнтами?

1. 2. 3 Підготуйте презентацію чи усну доповідь за наступними темами:

- 1. Класифікація договорів у сфері медицини: критерії та практичне значення*
- 2. Поняття договору про надання медичних послуг: правова природа та особливості*
- 3. Юридична природа договору про надання медичних послуг: цивільно-правовий аспект*
- 4. Особливості виконання зобов'язань за договором про надання медичних послуг*
- 5. Види договорів про надання медичних послуг: публічні, індивідуальні, страхові, електронні*
- 6. Набрання чинності та порядок укладення договору про надання медичних послуг*
- 7. Елементи договору про надання медичних послуг: предмет, ціна, строк, відповідальність*
- 8. Цивільно-правова відповідальність за неналежне виконання договору про надання медичних послуг*
- 9. Захист прав пацієнта у межах договору про надання медичних послуг*
- 10. Міжнародний досвід регулювання договорів у сфері медицини: уроки для України*

1. 2. 3 Ознайомтесь на сайті дистанційної освіти з бланком завдань до практичного заняття 8

2. ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

2.1. ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ, НАПРАВЛЕНИХ НА САМОУДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. Виконання завдань

2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.2.1 передбачає можливість обрати один варіант на власний розсуд.

2. 1. 1 Складіть план:

- а) Параграф 3 глави 10 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- б) розділу 6 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 1. 2 Виокремте основні смислові елементи:

- а) Параграф 3 глави 10 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- б) розділу 6 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 1. 3 Знайдіть поняття, судження, умовиводи (2-3) у тексті:

- а) Параграф 3 глави 10 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- б) розділу 6 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 1. 4 Складіть плановий конспект:

- а) Параграф 3 глави 10 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- б) розділу 6 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 2. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ. Вимоги до анотації див. в розділі

1. Методичні рекомендації.

2. 2. 1 Складіть анотацію до:

- а) Параграф 3 глави 10 навчального джерела 2 (список рекомендованої літератури);
- б) розділу 6 навчального джерела 3 (список рекомендованої літератури)

2. 3. ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ, НАПРВЛЕНИХ НА УДОСКОНАЛЕННЯ НАВИЧОК РОБОТИ ІЗ ЗАКОНОДАВЧИМИ БАЗАМИ

2. 3. 1. Знайдіть на сайті Верховної Ради України Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» та збережіть його до портфолію.

2. 3. 2. Продовжуючи працювати з текстом Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» на сайті ВРУ, використайте функцію Зміст та дайте аналіз його структури.

2. 3. 3. На сайті Верховної Ради України в розділі [Термінологія законодавства](#) спробуйте знайти значення 3 ключових понять з теми (див. Список ключових понять у блоці 1. 2. 1).

3. НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА

3. 1. За ключовими словами знайдіть наукову статтю в рамках теми та зробіть її аналітичний огляд.

Наприклад, можна використати це джерело:

Зільник, Н. М. Договір про надання медичних послуг / Н. М. Зільник // Юридичний науковий електронний журнал : наукове видання. – Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2023. – № 9. – С. 72–76.

4. ФОРМУВАННЯ ПОРТФОЛІЮ

4. 1. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі опрацьовані навчальні матеріали.

4. 2. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі опрацьовані нормативно-правові акти.

4. 3. Сформуйте електронну теку за цією темою, в якій розміщені всі виконані Вами індивідуальні завдання, як в рамках аудиторної роботи, так і самотійно.

РОЗДІЛ 3. . Методика виконання та завдання до контрольних робіт для студентів денної та заочної форми навчання

Контрольна робота є формою самостійної роботи студента, метою якої є поглиблення та засвоєння компетентностей з дисципліни «Нормативно-правове та економічне забезпечення освітньої діяльності». Завдання до контрольної роботи передбачають теоретичні та практичні завдання, розроблені викладачем, які обираються згідно останнього номера залікової книжки.

Контрольна робота містить такі елементи:

- титульна сторінка
- перелік завдань
- основна частина (відповіді на запропоновані завдання)
- список використаних джерел
- додатки (за наявності).

Титульний аркуш містить найменування міністерства, якому підпорядкований навчальний заклад (Міністерство освіти і науки України); назву закладу вищої освіти (Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія»); назву кафедри, де виконана робота; курс, групу, ПІБ автора (Додаток А).

Вимоги до змісту основної частини контрольної роботи

Зміст контрольної роботи має відповідати сутності поставлених завдань. Послідовно розкривайте всі передбачені планом питання, обґрунтовуйте, пояснюйте основні положення, підкріплюйте їх конкретними прикладами і фактами. Варіанти завдань до контрольної роботи розміщено в Додатку Б.

В процесі роботи з теоретичними питаннями намагайтеся дотримуватися наступних правил:

Структурованість викладу, зробіть коротке введення в тему, якої стосується питання, дайте визначення ключових понять. В основній частині

проаналізуйте теоретичні аспекти із використанням нормативно-правових актів та теоретико-наукових підходів. Наприкінці питання дайте короткі висновки, узагальнивши основні положення та провівши критичний аналіз.

Юридична коректність. Використовуйте точні правові терміни, уникайте двозначностей. Посилайтеся на чинні закони та підзаконні акти (напр., Закон України «Про вищу освіту», Кодекс законів про працю).

Аргументованість. Використовуйте правові норми як основу аргументації. Наводьте позиції вчених-юристів, судову практику (за можливості).

Доказовість. Усі твердження підтверджуйте нормативними актами чи науковими джерелами. Цитуйте закони правильно, вказуючи їхню повну назву та дату ухвалення.

Офіційно-діловий стиль. Пишіть чітко, без розмовних виразів. Уникайте емоційного забарвлення, оціночних суджень без підтвердження.

Практичні завдання розраховані на демонстрацію знань основ освітнього законодавства, розуміння сутності нормативно-правових актів. При опрацюванні конкретних критеріїв класифікації використовуйте шпаргалку (Додаток В).

Контрольна робота має бути надрукований на стандартному аркуші формату А 4 з дотриманням таких вимог: поля: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм; шрифт Times New Roman розміром 14 пт; міжрядковий інтервал – 1,5; відступ червоного рядка – 1,25; вирівнювання тексту – за шириною. Обсяг тексту роботи – 5-10 друкованих сторінок.

Кожен структурний елемент змісту роботи починається з нової сторінки. Найменування структурних елементів треба розташовувати по центру рядка без крапки в кінці, без підкреслення, відділяючи від тексту трьома міжрядковими інтервалами. Перенос складів у словах не використовується.

Не допускаються скорочення слів, а вживання аббревіатури дозволяється після того, як в тексті уже використовувалося її змістове словосполучення із вказівкою в дужках такої аббревіатури.

Рисунки і таблиці повинні мати заголовки і нумерацію, узгоджену з номером розділу.

Посилання в тексті на джерела варто зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад: «... у праці М.П. Лещенка [1, с. 27] визначено ...». Можливі й посторінкові посилання.

Цитування варто звести до мінімуму і вдаватися до нього лише тоді, коли воно справді необхідне. Цитуючи, потрібно дотримуватися кількох формальних правил:

- цитата повинна бути дослівною; цитата не повинна бути надто довгою;
- цитата повинна подаватися у лапках і супроводжуватися посиланням на джерело у примітці;
- вилучення певних фрагментів, яке дозволяє уникнути довгого цитування, позначається трикрапкою;
- пояснення, які розривають текст цитати, подаються у квадратних дужках; цитати, які є незавершеним реченням, граматично узгоджуються із авторським текстом.

Варіант завдань до контрольної роботи обирається за останньою цифрою згідно номера у списку групи (наприклад 1 , 11, 21 номер у списку групи відповідно студент виконує 1 варіант завдань до контрольної роботи і т. д.).

Оцінювання контрольних робіт відбувається в залежності від форми навчання. Студенти денної форми навчання мають можливість отримати 10 балів за контрольну роботу, при цьому не передбачено захист самої контрольної роботи в усній формі. Студенти заочної форми навчання отримують 40 балів за виконання контрольної роботи, але при цьому в обов'язковому порядку проходять процедуру захисту написаної роботи у формі співбесіди з викладачем.

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Навчально-науковий інститут «Українська інженерно-педагогічна академія»

Кафедра педагогіки, методики та менеджменту освіти

Контрольна робота

з курсу «Правові засади діяльності у сфері охорони здоров'я»

ВАРІАНТ №____

Виконав (-ла) студент

(-ка) _____групи

_____
Прізвище, ім'я, по батькові

Харків 2025

ЗАВДАННЯ ДО КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ З КУРСУ «НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ТА ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

ВАРІАНТ 1

Теоретичні питання:

1. Поняття та види юридичних осіб за законодавством України.
2. Юридична природа поняття «заклад освіти».

Практичні завдання:

1. Складіть план заходів, необхідних для ліцензування спеціальності вищої освіти.
2. Зробіть правовий аналіз ЗУ «Про освіту» за наступними критеріями:

Критерії класифікації	
1. За юридичною силою:	
2. За сферою дії:	
3. За характером волевиявлення:	
4. За галузями законодавства	
5. За суб'єктами ухвалення:	
6. За часом дії:	
7. За формою вираження:	
8. Дата прийняття:	
9. Дата набрання юридичної сили:	

3. Використовуючи положення статей Розділу 1 ЗУ «Про освіту» дайте відповідь на наступні питання:

 Яким чином реалізується на практиці використання мережевої форми навчання?

 Які органи влади реалізують державну політику у сфері освіти?

ВАРІАНТ 2

Теоретичні питання:

1. Основні права та обов'язки, соціальні гарантії та пільги працівників закладів професійно-технічної освіти.
2. Поняття та види закладів освіти.

Практичні завдання:

1. Складіть план заходів, необхідних для розробки освітньо-професійної програми бакалавра.
2. Зробіть правовий аналіз ЗУ «Про вищу освіту» за наступними критеріями:

Критерії класифікації	
1. За юридичною силою:	
2. За сферою дії:	
3. За характером волевиявлення:	
4. За галузями законодавства	
5. За суб'єктами ухвалення:	
6. За часом дії:	
7. За формою вираження:	
8. Дата прийняття:	
9. Дата набрання юридичної сили:	

3. Використовуючи положення статей Розділу 2 ЗУ «Про освіту» дайте відповідь на наступні питання:

 Яким складникам освіти відповідають конкретні рівні освіти?

 Які ключові компетентності формуються на рівні повної загальної середньої освіти?

ВАРІАНТ 3

Теоретичні питання:

1. Категорії працівників закладів вищої освіти.
2. Порядок прийняття на роботу педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, укладання контрактів.

Практичні завдання:

1. Складіть план заходів, необхідних для розробки освітньо-професійної програми магістра.
2. Зробіть правовий аналіз ЗУ «Про професійно-технічну освіту» за наступними критеріями:

Критерії класифікації	
1. За юридичною силою:	
2. За сферою дії:	
3. За характером волевиявлення:	
4. За галузями законодавства	
5. За суб'єктами ухвалення:	
6. За часом дії:	
7. За формою вираження:	
8. Дата прийняття:	
9. Дата набрання юридичної сили:	

3. Використовуючи положення статей Розділу 2 ЗУ «Про освіту» дайте відповідь на наступні питання:
  - ✚ Якими нормативно-правовими актами регулюються порядок створення та функціонування опорного закладу освіти?
  - ✚ В чому полягає особливість здобуття позашкільної освіти?

ВАРІАНТ 4

Теоретичні питання:

1. Порядок створення, реорганізації та ліквідації закладів освіти.
2. Робочий час, відпустка та оплата праці науково-педагогічних і педагогічних працівників закладів вищої освіти.

Практичні завдання:

1. Складіть план заходів, необхідних для розробки освітньо-професійної програми доктора філософії.
2. Зробіть правовий аналіз ЗУ «Про загальну середню освіту» за наступними критеріями:

Критерії класифікації	
1. За юридичною силою:	
2. За сферою дії:	
3. За характером волевиявлення:	
4. За галузями законодавства	
5. За суб'єктами ухвалення:	
6. За часом дії:	
7. За формою вираження:	
8. Дата прийняття:	
9. Дата набрання юридичної сили:	

3. Використовуючи положення статей Розділу 2 ЗУ «Про освіту» дайте відповідь на наступні питання:

✚ Яким рівням Національної рамки кваліфікацій відповідають рівні професійно-технічної освіти?

✚ В чому полягає сутність фахової передвищої освіти?

ВАРІАНТ 5

Теоретичні питання:

1. Ліцензування освітньої діяльності.
2. Підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників.

Практичні завдання:

1. Складіть план заходів, необхідних для розробки робочої програми навчальної дисципліни.
2. Зробіть правовий аналіз Постанови КМУ «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» за наступними критеріями:

Критерії класифікації	
1. За юридичною силою:	
2. За сферою дії:	
3. За характером волевиявлення:	
4. За галузями законодавства	

5. За суб'єктами ухвалення:	
6. За часом дії:	
7. За формою вираження:	
8. Дата прийняття:	
9. Дата набрання юридичної сили:	

3. Використовуючи положення статей Розділу 2 ЗУ «Про освіту» дайте відповідь на наступні питання:

✚ Які напрямки освіти дорослих відображено в Законі?

✚ В чому полягає сутність освіти осіб з особливими потребами?

ВАРІАНТ 6

Теоретичні питання:

1. Органи управління освітою.
2. Посадові обов'язки і посадові інструкції педагогічних працівників.

Практичні завдання:

1. Складіть план заходів, необхідних для розробки навчального плану для конкретної спеціальності.
2. Зробіть правовий аналіз Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» за наступними критеріями:

Критерії класифікації	
1. За юридичною силою:	
2. За сферою дії:	
3. За характером волевиявлення:	
4. За галузями законодавства	
5. За суб'єктами ухвалення:	
6. За часом дії:	
7. За формою вираження:	
8. Дата прийняття:	
9. Дата набрання юридичної сили:	

3. Використовуючи положення статей Розділу 2 ЗУ «Про освіту» дайте відповідь на наступні питання:

✚ Яким чином організовано інклюзивне навчання?

✚ Які основні напрямки спеціалізованої освіти передбачено Законом?

ВАРІАНТ 7

Теоретичні питання:

1. Нормативно-правові акти, які регулюють організацію освітнього процесу у закладах вищої освіти.
2. Роль та місце локальних нормативно-правових актів в системі вищої освіти.

Практичні завдання:

1. Складіть план заходів, необхідних для імплементації положень про академічну доброчесність у закладах вищої освіти.
2. Зробіть правовий аналіз ЗУ «Про дошкільну освіту» за наступними критеріями:

Критерії класифікації	
1. За юридичною силою:	
2. За сферою дії:	
3. За характером волевиявлення:	
4. За галузями законодавства	
5. За суб'єктами ухвалення:	
6. За часом дії:	
7. За формою вираження:	
8. Дата прийняття:	
9. Дата набрання юридичної сили:	

3. Використовуючи положення статей Розділу 3 ЗУ «Про освіту» дайте відповідь на наступні питання:

✚ Які елементи правового статусу закладів освіти відображено в Законі?

✚ Яким чином сформована система управління закладом освіти?

ВАРІАНТ 8

Теоретичні питання:

1. Нормативно-правові акти, які регулюють організацію освітнього процесу у закладах професійно-технічної освіти.
2. Структурні підрозділи закладу професійно-технічної освіти.

Практичні завдання:

1. Складіть план заходів, необхідних для отримання сертифікату педагогічними працівниками.
2. Зробіть правовий аналіз Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Порядку підвищення кваліфікації педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів» за наступними критеріями:

Критерії класифікації	
1. За юридичною силою:	
2. За сферою дії:	
3. За характером волевиявлення:	
4. За галузями законодавства	
5. За суб'єктами ухвалення:	
6. За часом дії:	
7. За формою вираження:	
8. Дата прийняття:	
9. Дата набрання юридичної сили:	

3. Використовуючи положення статей Розділу 3 ЗУ «Про освіту» дайте відповідь на наступні питання:

- Які повноваження має засновник закладу освіти?
- Які повноваження має керівник закладу освіти, вкажіть в яких нормативно-правових актах деталізуються повноваження керівника УПА?

ВАРІАНТ 9

Теоретичні питання:

1. Нормативно-правові акти, які регулюють організацію дистанційної освіти.

2. Нормативно-правові акти, які регулюють систему управління закладом вищої освіти.

Практичні завдання:

1. Складіть план заходів, необхідних для акредитації освітньо-професійної програми бакалавра.
2. Зробіть правовий аналіз «Положення про організацію освітнього процесу в УПА» за наступними критеріями:

Критерії класифікації	
1. За юридичною силою:	
2. За сферою дії:	
3. За характером волевиявлення:	
4. За галузями законодавства	
5. За суб'єктами ухвалення:	
6. За часом дії:	
7. За формою вираження:	
8. Дата прийняття:	
9. Дата набрання юридичної сили:	

3. Використовуючи положення статей Розділу 3 ЗУ «Про освіту» дайте відповідь на наступні питання:

✚ Які форми громадського самоврядування відображено в Законі?

✚ Яким чином реалізується прозорість та інформаційна відкритість закладу освіти?

ВАРІАНТ 10

Теоретичні питання:

1. Нормативно-правові акти, які регулюють атестацію вищих науково-педагогічних кадрів.
2. Колегіальні органи управління закладом вищої освіти.

Практичні завдання:

1. Складіть план заходів, необхідних для акредитації освітньо-професійної програми магістра.

2. Зробіть правовий аналіз «Про академічну доброчесність в УПА» за наступними критеріями:

Критерії класифікації	
1. За юридичною силою:	
2. За сферою дії:	
3. За характером волевиявлення:	
4. За галузями законодавства	
5. За суб'єктами ухвалення:	
6. За часом дії:	
7. За формою вираження:	
8. Дата прийняття:	
9. Дата набрання юридичної сили:	

3. Використовуючи положення статей Розділу 3 ЗУ «Про освіту» дайте відповідь на наступні питання:

- Яким чином мають формуватися відносини закладів освіти із політичними партіями та громадськими організаціями?
- Яким чином врегульовано правовий статус Наглядової ради закладу освіти?

Шпаргалка з класифікації нормативно-правових актів (НПА)

1. За юридичною силою

Юридична сила визначає місце НПА в ієрархії законодавства:

- **Конституція** – має найвищу юридичну силу.
- **Закони** – приймаються Верховною Радою (звичайні, конституційні, органічні).
- **Кодекси** – систематизовані акти (Цивільний, Кримінальний тощо).
- **Підзаконні акти** – укази Президента, постанови Кабміну, накази міністерств.

2. За сферою дії

Визначає, на кого поширюється дія НПА:

- **Загальні** – поширюються на всю територію держави.
- **Локальні** – діють у межах певної організації або регіону.
- **Міжнародні** – ратифіковані Україною міжнародні угоди.

3. За характером волевиявлення

Характеризує, що саме регулює НПА:

- **Зобов'язувальні** – встановлюють обов'язки (Кримінальний кодекс).
- **Дозвільні** – визначають права (Закон «Про освіту»).
- **Заборонні** – містять заборони (антикорупційне законодавство).

4. За галузями законодавства

Відповідає сфері правового регулювання:

- **Конституційне**
- **Цивільне**
- **Кримінальне**
- **Адміністративне**
- **Трудове**
- **Фінансове**

5. За суб'єктами ухвалення

Хто приймає НПА:

- **Верховна Рада** – закони, постанови.
- **Президент** – укази, розпорядження.
- **Кабінет Міністрів** – постанови, розпорядження.
- **Міністерства та відомства** – накази, інструкції.
- **Місцеві органи влади** – рішення рад.

6. За часом дії

Визначає термін чинності акта:

- **Безстрокові** – діють до їх скасування або зміни.
- **Тимчасові** – ухвалюються на певний період.
- **Надзвичайні** – приймаються в умовах воєнного чи надзвичайного стану.

7. За формою вираження

Як представлений НПА:

- **Закони**
- **Кодекси**
- **Декрети**
- **Постанови**
- **Накази**
- **Розпорядження**

8. Дата прийняття

Офіційна дата ухвалення НПА відповідним органом.

9. Дата набрання юридичної сили

- Визначається в самому акті або стандартно – **з моменту офіційного опублікування** (якщо не вказано інше).
- Деякі акти мають **відстрочене набрання чинності** (наприклад, Податковий кодекс вводився поетапно).

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Боброва О. В. Договір про надання медичних послуг: цивільно-правова характеристика // *Медичне право України: проблеми становлення і розвитку: зб. наук. праць.* – Львів: ЛОБФ «Медицина і право», 2019. – С. 112–120.
2. Боброва О. В. *Медичне право України : навч. посіб.* – Київ : Центр учбової літератури, 2018. – 312 с.
3. Боброва О. В. *Медичне право України: навчальний посібник.* – Київ: Юрінком Інтер, 2019.
4. Галай В. О. *Захист прав пацієнтів у правозахисному механізмі в Україні // Медичне право України: проблеми становлення та розвитку : зб. наук. праць.* – Київ : Юрінком Інтер, 2018. – С. 145–158.
5. Гладун З. С. *Адміністративно-правове регулювання охорони здоров'я в Україні : монографія.* – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2018. – 280 с.
6. Грибан В. В. *Правові засади охорони здоров'я : монографія.* – Київ : Юрінком Інтер, 2019. – 356 с.
7. Грищук О. В. *Юридична природа договору про надання медичних послуг // Юридична Україна.* – 2022. – № 7. – С. 33–40.
8. Козак Л. В. *Правові аспекти медичної діяльності в Україні : монографія.* – Харків : Право, 2020. – 298 с.
9. Кравченко М. І. *Цивільно-правова відповідальність за неналежне виконання договору про надання медичних послуг // Підприємництво, господарство і право.* – 2023. – № 9. – С. 21–27.
10. Кучер В. О. *Судовий спосіб захисту прав пацієнтів // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* – 2020. – Вип. 61. – С. 112–118.
11. Панова О. *Система суб'єктів, які здійснюють державний контроль і нагляд у сфері охорони здоров'я // Юридичний вісник.* – 2021. – № 4. – С. 15–25.

- 12.Петришин О. В. Цивільно-правові договори у сфері охорони здоров'я: проблеми класифікації та виконання // Вісник Національної академії правових наук України. – 2021. – № 2. – С. 45–53.
- 13.Сенюта І. Я. Медичне право : навч. посіб. – Львів : Світ, 2016. – 280 с.
- 14.Сенюта І. Я. Медичне право: права пацієнтів та відповідальність лікарів. – Львів: Світ, 2017.
- 15.Сенюта І. Я. Правове регулювання медичних послуг та медичної допомоги в Україні // Медичне право України : зб. наук. праць. – Львів : ЛОБФ «Медицина і право», 2022. – С. 45–62.
- 16.Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підручник. – Харків : Консум, 2019. – 520 с.
- 17.Сліпченко Т. В. Лікарська таємниця – правові основи захисту // Актуальні проблеми правознавства. – 2021. – № 2. – С. 91–97.
- 18.Стеценко С. Г. Медичне право України: навч. посіб. – Київ: Алерта, 2020. – 320 с.
- 19.Стеценко С. Г., Сенюта І. Я., Боброва О. В. Медичне право України : підручник. – Київ : Правова єдність, 2021. – 480 с.
- 20.Стеценко В. Ю., Сенюта І. Я., Топчій В. В. Медичне право України : навч. посіб. – Київ : Право, 2019. – 320 с.
- 21.Федоренко В. Л. Право на охорону здоров'я в системі прав людини : монографія. – Київ : НАДУ, 2017. – 240 с.
- 22.Яновська О. Г., Городовенко В. В., Біцай А. В. Юрисдикційні механізми захисту прав пацієнта : монографія. – Київ : Право, 2019. – 256 с.
- 23.Ярема О. Г. Предмет і об'єкти державного контролю та нагляду в сфері охорони здоров'я // Молодий вчений. – 2020. – № 8 (84). – С. 242–247.
- 24.Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
- 25.Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.

Електронне навчальне видання комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимі

Варич Оксана Петрівна
Коваленко Денис Володимирович

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Методичні рекомендації
до організації та планування самостійної роботи для здобувачів вищої освіти
другого (магістерського) рівня денної та заочної форм здобуття освіти
за спеціальністю ДЗ «Менеджмент» освітньо-професійної програми
«Управління лікувально-профілактичними закладами»

В авторській редакції

Підписано до розміщення 27.03.2026. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 3,51. Обсяг 1,010 Мб. Зам. № 89/26.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009
Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна